

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในบทนี้จะกล่าวถึงการนำข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ซึ่งได้จากการออกแบบสอบถามทั้งหมด 2 ชุด คือ แบบสอบถามสำหรับผู้ผลิต คือ โรงงานผลิตปลาป่น และสำหรับโรงงานผลิตอาหารสัตว์ เนื่องจากปลาป่นเป็นวัตถุดิบที่สำคัญในการผลิตอาหารสัตว์ ผู้ซื้อส่วนใหญ่จึงได้แก่ โรงงานผลิตอาหารสัตว์ ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ และผู้เลี้ยงสัตว์ในท้องถิ่น และประมาณร้อยละ 80 ของปลาป่นที่จำหน่ายในประเทศจะจำหน่ายให้แก่โรงงานผลิตอาหารสัตว์ นอกจากนี้ ยังได้ทำการศึกษาจากเอกสารทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ และรวบรวมข้อมูลที่ได้เพื่อทำการวิเคราะห์

การดำเนินการวิจัย

การศึกษาจะดำเนินการวิจัยใน 2 ลักษณะ คือ

1. การวิจัยสนาม (Field Work) โดยการออกแบบสอบถามควบคู่กับการสัมภาษณ์แบบสอบถามที่ทำการสำรวจทั้งหมด 2 ชุด คือ

ก. แบบสอบถามสำหรับโรงงานผลิตปลาป่น การสร้างคำถามเพื่อให้ทราบถึงการผลิต การตลาด แนวโน้มความต้องการปลาป่น และปัญหาต่าง ๆ ข้อมูลที่ได้โดยการที่ผู้วิจัยออกสัมภาษณ์ควบคู่กับการตอบแบบสอบถาม และโดยการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์

จำนวนแบบสอบถามทั้งหมด 85 ชุด ได้แบบสอบถามที่ผู้ตอบให้ความร่วมมือในการตอบที่สมบูรณ์ 63 ชุด คิดเป็นร้อยละ 74.11

ข. แบบสอบถามสำหรับโรงงานผลิตอาหารสัตว์ในควบคุมของกรมปศุสัตว์ ซึ่งมีทั้งหมด 28 โรงงาน ข้อมูลที่ได้จากการที่ผู้วิจัยออกสัมภาษณ์ควบคู่กับการตอบแบบสอบถาม โดยการทั้งแบบสอบถามไว้ที่โรงงานของผู้ตอบให้ผู้ตอบสามารถตอบได้ และโดยการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ (Mail Questionnaires) ระยะเวลาที่ทำการสำรวจระหว่างวันที่ 15 ตุลาคม ถึง

วันที่ 11 ธันวาคม พ.ศ. 2526 โดยการออกแบบสอบถามทั้งหมด 29 ชุด ได้แบบสอบถาม
ที่ผู้ตอบให้ความร่วมมือในการตอบที่สมบูรณ์ 24 ชุด คิดเป็นร้อยละ 82.76

2. การรวบรวมข้อมูลแบบวิจัยเอกสาร โดยการค้นคว้าจากหนังสือทั้งภาษาไทย และ
ภาษาต่างประเทศ

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ก. แบบสอบถามสำหรับโรงงานผลิตปลาแห้ง

ตารางที่ 58 แสดงจำนวนโรงงานปลาแห้งที่เป็นเจ้าของเรือประมง

	จำนวน (โรงงาน)	ร้อยละ
จำนวนโรงงานที่ตอบ	63	100
เป็นเจ้าของเรือประมง	28	44.4
ไม่เป็นเจ้าของเรือประมง	35	55.6

จากตารางที่ 58 เป็นการสำรวจว่าโรงงานปลาแห้งเป็นเจ้าของเรือประมงเอง
หรือไม่ จำนวนโรงงานที่ตอบทั้งหมด 63 โรงงาน (100%) ไม่เป็นเจ้าของเรือประมง 35
โรงงาน (55.6%) เป็นเจ้าของเรือประมง 28 โรงงาน (44.4%) จะเห็นว่าส่วนใหญ่
จะมีได้เป็นเจ้าของเรือประมง ทำให้เกิดปัญหาเรื่องวัตถุดิบ แต่อย่างไรก็ตาม สำหรับโรงงาน
ที่เป็นเจ้าของเรือประมงเอง ก็ยังต้องซื้อวัตถุดิบจากเรือประมงอื่น ๆ เช่นกัน

ตารางที่ 59 แสดงแหล่งรับซื้อปลาป่นของโรงงานปลาป่น (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

แหล่งรับซื้อ	1-20%	21-40%	41-60%	60-80%	81-100%	รวม
โรงงานผลิตอาหารสัตว์	4	8	6	5	25	48
ผู้เลี้ยงสัตว์ในท้องถิ่น	22	6	4	—	2	34
พ่อค้าท้องถิ่น	9	3	2	—	4	18
พ่อค้าส่งออก	6	6	6	5	10	33
ส่งออกเอง	7	4	5	2	10	28

จากตารางที่ 59 เป็นการสำรวจแหล่งรับซื้อปลาป่นของโรงงานปลาป่น จากจำนวนโรงงานที่ตอบ 63 โรงงาน พบว่า โรงงานปลาป่นส่วนใหญ่จะจำหน่ายปลาป่นให้แก่โรงงานผลิตอาหารสัตว์มีจำนวน 48 โรงงาน จำหน่ายให้แก่ผู้เลี้ยงสัตว์ในท้องถิ่นจำนวน 34 โรงงาน จำหน่ายให้แก่พ่อค้าท้องถิ่นจำนวน 18 โรงงาน จำหน่ายให้แก่พ่อค้าส่งออกจำนวน 33 โรงงาน และมีการส่งออกเองจำนวน 28 โรงงาน สรุปได้ว่า ส่วนใหญ่แล้วโรงงานปลาป่นจะจำหน่ายปลาป่นให้แก่โรงงานผลิตอาหารสัตว์ และจำหน่ายให้ในปริมาณมากคือประมาณร้อยละ 81-100 ของปลาป่นที่ผลิตได้ของแต่ละโรงงาน และสำหรับโรงงานที่ส่งออกปลาป่นไปต่างประเทศเอง จากการสำรวจพบว่า ส่วนใหญ่จะอยู่ทางภาคใต้ของไทย เนื่องจากสะดวกในการขนส่ง

ตารางที่ 60 แสดงปัญหาการส่งออกปลาป่นไปยังต่างประเทศของโรงงานปลาป่นสำหรับโรงงานที่มีการส่งออกเท่านั้น (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ปัญหา	จำนวน(โรงงาน)
จำนวนโรงงานที่ตอบ	28
คุณภาพยังไม่ได้มาตรฐาน เมื่อเปรียบเทียบกับต่างประเทศ	20
ราคาสูงกว่าต่างประเทศ	4
ปัญหาค่านอัตราภาษีศุลกากร	3
ประเทศผู้ซื้อมักมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายการนำเข้า ทำให้กระทบต่อผู้ส่งออกของไทย	5

จากตารางที่ 60 เป็นการสำรวจความคิดเห็นของโรงงานปลาป่นที่มีการส่งออกปลาป่นไปจำหน่ายยังต่างประเทศมีจำนวน 28 โรงงาน ที่ตอบว่า คุณภาพยังไม่ได้มาตรฐานเมื่อเปรียบเทียบกับต่างประเทศมีจำนวน 20 โรงงาน ตอบว่าราคาสูงกว่าต่างประเทศ จำนวน 4 โรงงาน ที่ตอบว่ามีปัญหาค่านอัตราภาษีศุลกากรมี 3 โรงงาน และที่ตอบว่าประเทศผู้ซื้อมักมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายการนำเข้า ทำให้กระทบต่อผู้ส่งออกของไทยมี 5 โรงงาน นอกจากนี้ ข้อเสนอแนะอื่นๆที่ได้จากการสำรวจคือ ผู้ส่งออกมีจำนวนมากรายทั้งโรงงานปลาป่นส่งออกเอง และพ่อค้าส่งออก ทำให้มีการตัดราคากันเอง

ตารางที่ 61 แสดงปัญหาต่างๆของโรงงานปลาป่น (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ปัญหา	มาก	น้อย	ไม่มี	รวม
ค่าวัตถุดิบ	29	22	12	51
ค่าราคา	31	9	23	40
ค่าเงินทุน	20	14	29	34
ค่าการลดต้นทุนการผลิต	14	27	22	41
ค่าแรงงาน	8	22	33	30
เนื่องจากมีสินค้าทดแทน	20	13	30	33

จากตารางที่ 61 เป็นการสำรวจปัญหาต่างๆที่แต่ละโรงงานกำลังประสบอยู่ หรือ เคยประสบมาแล้ว จำนวนโรงงานที่ตอบ 63 โรงงาน ที่ตอบว่ามีปัญหาค่าวัตถุดิบมากมี 29 โรงงาน ที่ตอบว่ามีปัญหาค่าราคาปลาป่นมากมี 31 โรงงาน ที่ตอบว่ามีปัญหาค่าเงินทุนมากมี 20 โรงงาน ที่ตอบว่ามีปัญหาค่าการลดต้นทุนการผลิตมี 14 โรงงาน ที่ตอบว่ามีปัญหาค่าแรงงานมี 8 โรงงาน ที่ตอบว่ามีปัญหาเนื่องจากมีสินค้าที่ใช้ทดแทนปลาป่นมี 20 โรงงาน

ถ้าสำรวจจากโรงงานปลาป่นที่มีปัญหาทั้งมากและน้อยรวมกันได้ ดังนี้ คือ โรงงานที่มีปัญหาค่าวัตถุดิบมี 51 โรงงาน ที่มีปัญหาค่าการลดต้นทุนการผลิตมี 41 โรงงาน ที่มีปัญหาค่าราคาปลาป่นมี 40 โรงงาน ที่มีปัญหาค่าเงินทุนมี 34 โรงงาน ที่มีปัญหาเนื่องจากมีสินค้าทดแทนปลาป่นมี 33 โรงงาน และมีปัญหาค่าแรงงานมี 30 โรงงาน

ตารางที่ 62 แสดงปัญหาวัตถุดิบ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานของโรงงานปลาป่น (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ปัญหาวัตถุดิบ	จำนวน(โรงงาน)
จำนวนโรงงานที่ตอบ	51
วัตถุดิบมีราคาแพง	27
วัตถุดิบไม่ไค้คุณภาพ	42
วัตถุดิบขาดแคลน	45
ค่าขนส่งวัตถุดิบมีราคาสูง	6
ความล่าช้าในการจัดส่งวัตถุดิบ	4

ตารางที่ 62 เป็นการสำรวจปัญหาด้านวัตถุดิบของโรงงานปลาป่นจำนวน 51 โรงงาน ปัญหาที่โรงงานปลาป่นพบมากที่สุดคือ วัตถุดิบขาดแคลนมี 45 โรงงาน วัตถุดิบไม่ไค้คุณภาพมี 42 โรงงาน วัตถุดิบมีราคาแพงมี 27 โรงงาน ค่าขนส่งวัตถุดิบมีราคาสูงมี 6 โรงงาน และความล่าช้าในการจัดส่งวัตถุดิบมี 4 โรงงาน สรุปได้ว่า ปัญหาใหญ่สุดของโรงงานปลาป่น คือวัตถุดิบขาดแคลน ซึ่งก็เนื่องมาจากจำนวนโรงงานปลาป่นมากเกินไป จึงต้องแย่งกันซื้อวัตถุดิบ ทำให้วัตถุดิบมีราคาแพง

ตารางที่ 63 แสดงปัญหาเกี่ยวกับราคาปลาน้ำจืดภายในประเทศ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ปัญหาเกี่ยวกับราคาปลาน้ำจืด	จำนวน(โรงงาน)
จำนวนโรงงานที่ตอบ	40
ราคาต่ำเกินไปเมื่อเปรียบเทียบกับต้นทุน	31
ผู้ซื้อมักกดราคาและทางโรงงานไม่มีอำนาจต่อรองใดๆ	36
ราคาลดลงเหลือต่ำกว่าทำให้ผู้ซื้อใช้เป็นตัวกดราคาปลาน้ำจืด	20

จากตารางที่ 63 เป็นการสำรวจปัญหาค่าจืดราคาปลาน้ำจืดของโรงงานปลาน้ำจืดจำนวน 40 โรงงาน พบว่าที่มีปัญหามากที่สุด คือผู้ซื้อมักกดราคารับซื้อและทางโรงงานไม่มีอำนาจต่อรองมี 36 โรงงาน ที่ตอบว่าราคาปลาน้ำจืดต่ำเกินไปเมื่อเปรียบเทียบกับต้นทุนมี 31 โรงงาน และที่ตอบว่าราคาลดลงเหลือต่ำกว่า ทำให้ผู้ซื้อใช้เป็นตัวกดราคาปลาน้ำจืดมี 20 โรงงาน

ตารางที่ 64 แสดงปัญหาค้นเงินทุนของโรงงานปลาบ่ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ปัญหาค้นเงินทุน	จำนวน(โรงงาน)
จำนวนโรงงานที่ตอบ	34
เงินทุนน้อยต้องไปกู้ยืม	20
ขาดแหล่งเงินทุนให้กู้ยืมอย่างเพียงพอ	9
เงินทุนหมุนเวียนไม่คล่องตัว	21
ต้นทุนสูงต้องใช้เงินทุนมาก	30

จากตารางที่ 64 เป็นการสำรวจปัญหาค้นเงินทุนของโรงงานปลาบ่จำนวน 34 โรงงาน พบว่าที่มีปัญหามากที่สุดคือ ปัญหาเรื่องต้นทุนสูงต้องใช้เงินทุนมากมี 30 โรงงาน รองลงมาคือปัญหาเรื่องเงินทุนหมุนเวียนไม่คล่องตัวมี 21 โรงงาน ปัญหาเรื่องต้นทุนน้อยต้องไปกู้ยืมมี 20 โรงงาน ปัญหาเรื่องขาดแคลนเงินทุนให้กู้ยืมมี 9 โรงงาน และจากการสำรวจพบว่าโรงงานบางแห่งมีเงินทุนน้อยและไม่สามารถหาเงินทุนมาหมุนเวียนได้เพียงพอ เนื่องจากขาดหลักทรัพย์ที่จะนำไปค้ำประกัน

ตารางที่ 65 แสดงปัญหาการควบคุมและลดต้นทุนการผลิตของโรงงานปลาป่น
(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ปัญหาการควบคุมและลดต้นทุนการผลิต	จำนวน(โรงงาน)
จำนวนโรงงานที่ตอบ	41
วัตถุดิบมีราคาแพง แต่ราคาปลาป่นกลับลดลง	29
วัตถุดิบขาดแคลนบ่อยๆ ทำให้ไม่สามารถผลิตได้เต็มกำลัง	35
ต้นทุนรวมสูง เนื่องจากโรงงานไม่สามารถผลิตได้เต็มกำลังได้	32
ทางโรงงานมีการสต็อกสินค้าไว้ในบางช่วง ทำให้ต้นทุนสูง	4
วัตถุดิบที่ซื้อามีราคาแพง ทำให้ต้นทุนในการผลิตสูง	5

จากตารางที่ 65 เป็นการสำรวจปัญหาเรื่องการควบคุมและลดต้นทุนการผลิตของโรงงานปลาป่นจำนวน 41 โรงงาน พบว่าที่มีปัญหามากที่สุดคือ วัตถุดิบขาดแคลน ทำให้ไม่สามารถผลิตได้เต็มกำลังมี 35 โรงงาน รองลงมาคือต้นทุนรวมสูง เนื่องจากโรงงานไม่สามารถผลิตได้เต็มกำลังมี 32 โรงงาน ที่ตอบว่าวัตถุดิบมีราคาแพง แต่ราคาปลาป่นกลับลดลงมี 29 โรงงาน ที่ตอบว่าวัตถุดิบที่ซื้อามีคุณภาพดี ทำให้ต้นทุนในการผลิตสูงมี 5 โรงงาน และที่ตอบว่าทางโรงงานมีการสต็อกสินค้าไว้ในบางช่วง ทำให้ต้นทุนสูงมี 4 โรงงาน

ตารางที่ 66 แสดงปัญหาค้นแรงงานของโรงงานปลาป่น (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ปัญหาค้นแรงงาน	จำนวน(โรงงาน)
จำนวนโรงงานที่ตอบ	30
คนงานลาออกบ่อย ทำให้ต้องเสียเวลาในการสอนงาน	12
คนงานขาดงานบ่อย	15
ขาดแคลนคนงานที่มีความชำนาญ	17
ค่าแรงงานสูง	8
คนงานหายาก	13
คนงานมีความรู้น้อย	20

จากตารางที่ 66 เป็นการสำรวจปัญหาค้นแรงงานของโรงงานปลาป่น จำนวน 30 โรงงาน พบว่าที่มีปัญหามากที่สุด คือปัญหาเรื่องคนงานมีความรู้น้อยมี 20 โรงงาน รองลงมาคือ ขาดแคลนคนงานที่มีความชำนาญมี 17 โรงงาน ที่ตอบว่าคนงานขาดงานบ่อยมี 15 โรงงาน คนงานหายากมี 13 โรงงาน คนงานลาออกบ่อยทำให้ต้องเสียเวลาในการสอนงานมี 12 โรงงาน และปัญหาเรื่องค่าแรงงานสูงมี 8 โรงงาน

ตารางที่ 67 แสดงผลกระทบในความต้องการและราคาปลาน้ำจืดเมื่อมีการใช้สินค้าทดแทนปลาน้ำจืด

	จำนวน (โรงงาน)	ร้อยละ
จำนวนโรงงานที่ตอบ	33	100
ความต้องการปลาน้ำจืดจะลดลง	12	36.4
ราคาปลาน้ำจืดมีแนวโน้มลดลง	21	63.6

จากตารางที่ 67 เป็นการสำรวจผลกระทบในความต้องการและราคาปลาน้ำจืดเมื่อมีการใช้สินค้าทดแทนปลาน้ำจืด จากจำนวนโรงงานที่ตอบ 33 โรงงาน (100%) จะเห็นว่าโรงงานส่วนใหญ่มีความเห็นว่าราคาปลาน้ำจืดจะมีแนวโน้มลดลงมี 21 โรงงาน (63.6%) และมี 12 โรงงาน (36.4%) ที่ตอบว่าความต้องการปลาน้ำจืดจะลดลง และจากการสำรวจทำให้ทราบว่าราคาปลาน้ำจืดอาจจะลดลงเพียงเล็กน้อยหรืออาจจะไม่ลดลงก็ได้ การที่ราคาจะลดหรือเพิ่มขึ้นอยู่กับอุปสงค์และอุปทานของสินค้ามากกว่า

ตารางที่ 68 แสดงผลต่อปริมาณความต้องการปลาป่นเมื่อรัฐบาลเพิ่มอัตราภาษีการนำเข้ากากถั่วเหลือง

	จำนวน (โรงงาน)	ร้อยละ
จำนวนโรงงานที่ตอบ	63	100
ความต้องการปลาป่นจะเพิ่มขึ้น	40	63.5
ความต้องการปลาป่นไม่เพิ่มขึ้น	23	36.5

จากตารางที่ 68 เป็นการสำรวจว่าเมื่อรัฐบาลเพิ่มอัตราภาษีการนำเข้ากากถั่วเหลืองทางโรงงานคิดว่าจะมีผลต่อการใช้ปลาป่นอย่างไร จากจำนวนโรงงานที่ตอบ 63 โรงงาน (100%) จะเห็นว่าโรงงานส่วนใหญ่ตอบว่าความต้องการปลาป่นจะเพิ่มขึ้นมี 40 โรงงาน (63.5%) และที่ตอบว่าความต้องการปลาป่นไม่เพิ่มขึ้นมี 23 โรงงาน (36.5%)

ตารางที่ 69 แสดงผลต่อการเปลี่ยนแปลงราคาปลาป่นเมื่อรัฐบาลเพิ่มอัตราภาษีการนำเข้ากากถั่วเหลือง

	จำนวน (โรงงาน)	ร้อยละ
จำนวนโรงงานที่ตอบ	63	100
ราคาปลาป่นจะสูงขึ้น	28	44.4
ราคาปลาป่นไม่เพิ่มขึ้น	35	55.6

จากตารางที่ 69 เป็นการสำรวจว่าเมื่อรัฐบาลมีการเพิ่มอัตราภาษีการนำเข้ากากถั่วเหลืองทางโรงงานคิดว่าจะมีผลต่อราคาปลาป่นในประเทศอย่างไร จากจำนวนโรงงานที่ตอบ 63 โรงงาน (100%) จะเห็นว่าโรงงานส่วนใหญ่จะตอบว่าราคาปลาป่นไม่เพิ่มขึ้น 35 โรงงาน (55.6%) และมี 28 โรงงาน (44.4%) ที่ตอบว่าราคาปลาป่นจะสูงขึ้น นั่นคืออาจจะกล่าวได้ว่า เมื่อรัฐบาลมีการเพิ่มอัตราภาษีการนำเข้ากากถั่วเหลืองแล้ว โรงงานส่วนใหญ่จะคิดว่าไม่ทำให้ราคาปลาป่นในประเทศสูงขึ้น

ตารางที่ 70 แสดงความคิดเห็นของโรงงานปลาแป้นต่อนโยบายของรัฐบาล

	จำนวน (โรงงาน)	ร้อยละ
จำนวนโรงงานที่ตอบ	63	100
มีอุปสรรค	42	66.7
ไม่มีอุปสรรค	21	33.3

จากตารางที่ 70 เป็นการสำรวจความคิดเห็นของโรงงานปลาแป้นต่อนโยบายของรัฐบาลว่าเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมปลาแป้นหรือไม่ จากจำนวนโรงงานที่ตอบ 63 โรงงาน (100%) โรงงานส่วนใหญ่มีความเห็นว่านโยบายรัฐบาลเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมปลาแป้นมี 42 โรงงาน (66.7%) และที่ตอบว่านโยบายรัฐบาลไม่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมปลาแป้นมี 21 โรงงาน (33.3%)

ตารางที่ 71 แสดงนโยบายรัฐบาลที่ทางโรงงานปลาป่นเห็นว่า เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมปลาป่น (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

	จำนวน(โรงงาน)
จำนวนโรงงานที่ตอบ	42
รัฐบาลห้ามจับปลาในฤดูวางไข่	2
รัฐบาลไม่ส่งเสริมให้จับปลาตัวเล็กตัวน้อยซึ่งเป็นวัตถุดิบในการผลิตปลาป่น	—
รัฐบาลไม่มีการประกันราคาปลาป่น	37
รัฐบาลไม่ช่วยหาตลาดต่างประเทศให้	22

จากตารางที่ 71 เป็นการสำรวจความคิดเห็นของโรงงานปลาป่นเกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาลที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมปลาป่น จากจำนวนโรงงานที่ตอบ 42 โรงงาน โรงงานส่วนใหญ่มีความเห็นว่าอุปสรรคที่สำคัญคือการที่รัฐบาลไม่มีการประกันราคาปลาป่นจำนวน 37 โรงงาน รองลงมาคือ การที่รัฐบาลไม่หาตลาดต่างประเทศให้ 22 โรงงาน ที่ตอบว่ารัฐบาลห้ามจับปลาในฤดูวางไข่มี 2 โรงงาน และที่โรงงานเห็นว่าไม่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมปลาป่นก็คือ การที่รัฐบาลห้ามจับปลาตัวเล็กตัวน้อย

ตารางที่ 72 แสดงความคิดเห็นของโรงงานปลาป่นเกี่ยวกับความต้องการปลาป่นในประเทศ
ในอนาคต

	จำนวน (โรงงาน)	ร้อยละ
จำนวนโรงงานที่ตอบ	63	100
เพิ่มขึ้น	37	58.7
ลดลง	8	12.7
คงที่	18	28.6

จากตารางที่ 72 เป็นการสำรวจความคิดเห็นของโรงงานปลาป่นเกี่ยวกับความต้องการปลาป่นในอนาคต โรงงานส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ความต้องการปลาป่นในอนาคต จะเพิ่มขึ้นจำนวน 37 โรงงาน (58.7%) ที่ตอบว่าความต้องการปลาป่นจะคงที่มี 18 โรงงาน (28.6%) และที่ตอบว่าความต้องการปลาป่นจะลดลงมี 8 โรงงาน (12.7%)

ตารางที่ 73 แสดงปัจจัยที่ทำให้ความต้องการปลาปนเปลี่ยนแปลง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

	จำนวน(โรงงาน)
จำนวนโรงงานที่ตอบ	63
ปริมาณการเลี้ยงสัตว์	55
ราคาปลาปน	17
คุณภาพปลาปน	29
ราคากากถั่วเหลือง	24

จากตารางที่ 73 เป็นการสำรวจความคิดเห็นของโรงงานปลาปนเกี่ยวกับปัจจัยต่างๆที่ทำให้ความต้องการปลาปนเปลี่ยนแปลง จากจำนวนโรงงานที่ตอบ 63 โรงงาน โรงงานส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ความต้องการปลาปนขึ้นอยู่กับปริมาณการเลี้ยงสัตว์เป็นสำคัญมี 55 โรงงาน สำหรับปัจจัยอื่นๆ คือคุณภาพปลาปนมี 29 โรงงาน ราคากากถั่วเหลืองมี 24 โรงงาน และที่ตอบว่าขึ้นอยู่กับราคาปลาปนมี 17 โรงงาน นั้นแสดงว่าถ้ามีการเลี้ยงสัตว์ที่เพิ่มขึ้น ปริมาณความต้องการปลาปนก็จะเพิ่มมากขึ้นด้วย

ตารางที่ 74 แสดงความคิดเห็นของโรงงานปลาป่นเกี่ยวกับขนาดของอุตสาหกรรมปลาป่นในประเทศ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

	จำนวน(โรงงาน)
จำนวนโรงงานที่ตอบ	63
ขึ้นอยู่กับทรัพยากรสัตว์น้ำ ขึ้นอยู่กับปริมาณการเลี้ยงสัตว์ ถ้ามีการเลี้ยงสัตว์มาก	40
อุตสาหกรรมปลาป่นก็สาคไล่	37
ขึ้นอยู่กับนโยบายรัฐบาล	28

จากตารางที่ 74 เป็นการสำรวจความคิดเห็นของโรงงานปลาป่นเกี่ยวกับขนาดของอุตสาหกรรมปลาป่น จากจำนวนโรงงานที่ตอบ 63 โรงงาน โรงงานส่วนใหญ่มีความเห็นว่าขนาดของอุตสาหกรรมปลาป่นขึ้นอยู่กับความสมบูรณ์ของทรัพยากรสัตว์น้ำ มี 40 โรงงาน ที่ตอบว่าขนาดขึ้นอยู่กับปริมาณการเลี้ยงสัตว์ ถ้ามีการเลี้ยงสัตว์มาก อุตสาหกรรมปลาป่นก็สาคไล่มี 37 โรงงาน และมี 28 โรงงานที่ตอบว่าขนาดขึ้นอยู่กับนโยบายของรัฐบาล

ตารางที่ 75 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปริมาณของโรงงานปลาบู่

	จำนวน (โรงงาน)	ร้อยละ
จำนวนโรงงานที่ตอบ	63	100
อื่นทั่วแล้ว	31	49.2
ยังขยายตัวได้เล็กน้อย	19	30.2
สามารถขยายตัวได้มาก เพราะความต้องการของตลาดมีมาก	13	20.6

จากตารางที่ 75 เป็นการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับอุตสาหกรรมปลาบู่ในประเทศว่ายังสามารถขยายตัวได้อีกหรือไม่ โรงงานส่วนใหญ่มีความเห็นว่าอุตสาหกรรมปลาบู่ในประเทศถึงจุดอิ่มตัวแล้วมี 31 โรงงาน (49.2%) เนื่องจากจำนวนโรงงานปลาบู่ในปัจจุบันมีมาก จึงไม่ควรให้มีการตั้งโรงงานเพิ่มหรือขยายกำลังผลิตอีก ที่ตอบว่ายังขยายตัวได้เล็กน้อยมี 19 โรงงาน (30.2%) และที่ตอบว่าสามารถขยายตัวได้เล็กน้อย เพราะความต้องการของตลาดมีมากมี 13 โรงงาน (20.6%)

ข. แบบสอบถามสำหรับโรงงานผลิตอาหารสัตว์

แบบสอบถามสำหรับโรงงานผลิตอาหารสัตว์ จะครอบคลุมวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

1. เพื่อให้ทราบเกี่ยวกับการซื้อปลาน้ำจืดของโรงงานผลิตอาหารสัตว์
2. เพื่อให้ทราบจำนวนโรงงานที่เป็นผู้ส่งออกปลาน้ำจืดไปยังต่างประเทศ

และปัญหาการส่งออก

3. เพื่อให้ทราบเกี่ยวกับการใช้กากฉั้วเหลืองทดแทนปลาน้ำจืดในการผลิต

อาหารสัตว์

4. เพื่อให้ทราบแนวโน้มความต้องการกากฉั้วเหลืองในการผลิตอาหารสัตว์

5. เพื่อให้ทราบว่ามีการใช้วัตถุดิบอื่นหรือไม่ ในการทดแทนปลาน้ำจืด นอกจาก

กากฉั้วเหลือง

6. เพื่อให้ทราบแนวโน้มความต้องการปลาน้ำจืดในการผลิตอาหารสัตว์ในอนาคต

7. เพื่อให้ทราบว่าปริมาณความต้องการปลาน้ำจืดในการผลิตอาหารสัตว์

ระหว่างปี พ.ศ. 2525-พ.ศ. 2526 มีความสัมพันธ์กับปริมาณการผลิตอาหารสัตว์หรือไม่

ตารางที่ 76 แสดงแหล่งที่โรงงานผลิตอาหารสัตว์ซื้อปลาน้ำจืด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

	จำนวน (โรงงาน)	ร้อยละ
จำนวนโรงงานที่ตอบ	24	100
ซื้อปลาน้ำจืดจากภายในประเทศ	22	91.7
ซื้อปลาน้ำจืดจากต่างประเทศ	-	-
ซื้อปลาน้ำจืดจากทั้งในและต่างประเทศ	2	8.3

จากตารางที่ 76 เป็นการสำรวจว่าโรงงานผลิตอาหารสัตว์จะซื้อปลาน้ำจืดจากแหล่งไหนบ้าง จากจำนวนโรงงานที่ตอบ 24 โรงงาน (100%) มีโรงงาน 22 แห่ง (91.7%) ที่ซื้อปลาน้ำจืดจากภายในประเทศ และมี 2 โรงงาน (8.3%) ที่ซื้อปลาน้ำจืดจากทั้งในและนอกประเทศ ดังนั้น โรงงานส่วนใหญ่จะซื้อปลาน้ำจืดจากภายในประเทศ

ตารางที่ 77 แสดงเหตุผลของการสั่งซื้อปลาปนจากต่างประเทศ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

	จำนวน(โรงงาน)
จำนวนโรงงานที่ตอบ	2
คุณภาพดีกว่า	—
ราคาถูกกว่า	2
ปลาปนภายในประเทศขาดแคลน	1

จากตารางที่ 77 เป็นการสำรวจเหตุผลของโรงงานผลิตอาหารสัตว์ที่สั่งซื้อปลาปนจากต่างประเทศ จากจำนวนโรงงานที่ตอบ 2 โรงงาน จะเห็นว่าส่วนใหญ่จะซื้อปลาปนจากต่างประเทศเพราะราคาถูกกว่ามี 2 โรงงาน และมีจำนวน 1 โรงงานที่ซื้อเพราะปลาปนภายในประเทศขาดแคลน

หมายเหตุ : ตารางที่ 77 ขยายมาจากตารางที่ 76

ตารางที่ 78 แสดงวิธีการสั่งซื้อปลาปนภายในประเทศของโรงงานผลิตอาหารสัตว์

	จำนวน(โรงงาน)	ร้อยละ
จำนวนโรงงานที่ตอบ	24	100
ซื้อโดยตรงจากโรงงาน	5	20.8
ซื้อผ่านพ่อค้าคนกลาง	10	41.7
ซื้อโดยทั้ง 2 วิธี	9	37.5

จากตารางที่ 78 เป็นการสำรวจวิธีการสั่งซื้อปลาปนของโรงงานผลิตอาหารสัตว์ จากจำนวนโรงงานที่ตอบ 24 โรงงาน (100%) โรงงานส่วนใหญ่จะซื้อปลาปนโดยผ่านพ่อค้าคนกลางมี 10 โรงงาน (41.7%) มี 9 โรงงาน (37.5%) ที่ซื้อโดยทั้ง 2 วิธี และมีเพียง 5 โรงงาน (20.8%) ที่สั่งซื้อโดยตรงจากโรงงาน

ตารางที่ 79 แสดงปัญหาที่พบสำหรับปลาบ่นที่สั่งซื้อจากภายในประเทศ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

	จำนวน(โรงงาน)
จำนวนโรงงานที่ตอบ	24
คุณภาพไม่ไค้มาตรฐาน	24
ราคาสูงเกินไป	12
มีสิ่งอื่นปลอมปนมาก	18
เกิดการขาดแคลนบ่อยๆ	2

จากตารางที่ 79 เป็นการสำรวจปัญหาที่โรงงานผลิตอาหารสัตว์ไค้พบเมื่อสั่งซื้อปลาบ่นจากภายในประเทศ จากจำนวนโรงงานที่ตอบ 24 โรงงาน โรงงานส่วนใหญ่จะตอบว่าปัญหาที่พบบ่อยคือ คุณภาพไม่ไค้มาตรฐานมี 24 โรงงาน ที่ตอบว่ามีสิ่งอื่นปลอมปนมากมี 18 โรงงาน ที่ตอบว่าราคาสูงเกินไปมี 12 โรงงาน และที่ตอบว่าเกิดการขาดแคลนบ่อยๆมี 2 โรงงาน

ตารางที่ 80 แสดงจำนวนโรงงานผลิตอาหารสัตว์ไค้ที่มีการส่งออกปลาบ่นไปยังต่างประเทศด้วย

	จำนวน(โรงงาน)	ร้อยละ
จำนวนโรงงานที่ตอบ	24	100
ส่งออก	3	12.5
ไม่ไค้ส่งออก	21	87.5

จากตารางที่ 80 เป็นการสำรวจว่ามีโรงงานผลิตอาหารสัตว์ไค้ที่โรงงานที่มีการส่งออกปลาบ่นไปยังต่างประเทศด้วย จากจำนวนโรงงานที่ตอบ 24 โรงงาน (100%) ส่วนใหญ่จะไม่มีการส่งออกปลาบ่นไปยังต่างประเทศมี 21 โรงงาน (87.5%) และที่ส่งออกก็มีปริมาณน้อยคือ 3 โรงงาน (12.5%)

ตารางที่ 81 แสดงปัญหาการส่งออกปลาน้ำจืดไปยังต่างประเทศสำหรับโรงงานที่มีการส่งออก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

	จำนวน(โรงงาน)
จำนวนโรงงานที่ตอบ	3
คุณภาพยังไม่ได้มาตรฐาน เมื่อเปรียบเทียบกับต่างประเทศ	3
ราคาสูงกว่าของต่างประเทศ	2
ปัญหาค่าน้ำค่าขนส่งสูง	1
ประเทศผู้ซื้อมักมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายการนำเข้า ทำให้กระทบต่อผู้ส่งออกของไทย	2

จากตารางที่ 81 เป็นการสำรวจปัญหาการส่งออกปลาน้ำจืดสำหรับโรงงานที่มีการส่งออกเท่านั้น จากจำนวนโรงงานที่ตอบ 3 โรงงาน พบว่าส่วนใหญ่จะมีปัญหาเรื่องคุณภาพไม่ได้มาตรฐาน เมื่อเปรียบเทียบกับต่างประเทศมี 3 โรงงาน ที่ตอบว่าราคาสูงกว่าของต่างประเทศ และประเทศผู้ซื้อมักมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายการนำเข้า ทำให้กระทบต่อผู้ส่งออกของไทยมีเท่ากันคือ 2 โรงงาน และที่ตอบว่ามีปัญหาค่าน้ำค่าขนส่งสูงมี 1 โรงงาน

ตารางที่ 82 แสดงการใช้กากถั่วเหลืองทดแทนปลาป่นในการผลิตอาหารสัตว์ของโรงงานผลิตอาหารสัตว์ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

	จำนวน(โรงงาน)
จำนวนโรงงานที่ตอบ	24
ใช้กากถั่วเหลืองทดแทนปลาป่น	15
ไม่ใช้กากถั่วเหลืองทดแทนปลาป่น	2
ไม่แน่นอนเสมอไป	7

จากตารางที่ 82 เป็นการสำรวจว่าเมื่อมีการขาดแคลนปลาป่นแล้ว โรงงานผลิตอาหารสัตว์ใช้กากถั่วเหลืองทดแทนปลาป่นหรือไม่ จากจำนวนโรงงานที่ตอบ 24 โรงงานพบว่าโรงงานส่วนใหญ่จะใช้กากถั่วเหลืองทดแทนปลาป่นมี 15 โรงงาน ที่ตอบว่าไม่แน่นอนเสมอไป คืออาจจะใช้กากถั่วเหลืองทดแทนหรือใช้อย่างอื่นทดแทน ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายๆ อย่างมี 7 โรงงาน และที่ตอบว่าไม่ใช้กากถั่วเหลืองทดแทนปลาป่นมี 2 โรงงาน

ตารางที่ 83 แสดงการใช้กากถั่วเหลืองทดแทนปลาป่นในโอกาสอื่นๆ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

	จำนวน(โรงงาน)
จำนวนโรงงานที่ตอบ	22
คุณภาพปลาป่นต่ำเกินไป	12
ราคาปลาป่นสูงเกินไป	21
ลดต้นทุนในการผลิตอาหารสัตว์	20
เมื่อราคากากถั่วเหลืองลดต่ำลง	17

จากตารางที่ 83 เป็นการสำรวจว่า นอกจากการใช้กากถั่วเหลืองทดแทนปลาป่น เมื่อมีการขาดแคลนแล้ว จะใช้ในโอกาสใดอีก จากจำนวนโรงงานที่ตอบ 22 โรงงาน พบว่าโรงงานส่วนใหญ่จะมีการใช้กากถั่วเหลืองทดแทนปลาป่นเมื่อราคาปลาป่นสูงเกินไป มี 21 โรงงาน รองลงมาคือ เพื่อลดต้นทุนในการผลิตอาหารสัตว์มี 20 โรงงาน เมื่อราคากากถั่วเหลืองลดต่ำลงมี 17 โรงงาน และเมื่อคุณภาพปลาป่นต่ำเกินไปมี 12 โรงงาน

ตารางที่ 84 แสดงเกณฑ์การใช้กากถั่วเหลืองทดแทนปลาป่น (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

	จำนวน(โรงงาน)
จำนวนโรงงานที่ตอบ	22
คุณภาพปลาป่นและกากถั่วเหลือง	—
ให้มีต้นทุนรวมในการผลิตอาหารสัตว์ต่ำสุด	—
ใช้ทั้ง 2 ข้อที่กล่าวเป็นเกณฑ์	22

จากตารางที่ 84 เป็นการสำรวจเกณฑ์การใช้กากถั่วเหลืองทดแทนปลาป่น ทุกโรงงานจะพิจารณาจากทั้งคุณภาพปลาป่นและกากถั่วเหลือง และให้มีต้นทุนรวมในการผลิตอาหารสัตว์ต่ำสุด

ตารางที่ 85 แสดงผลต่อการใช้ปลาป่น จากการที่รัฐบาลเพิ่มอัตราภาษีการนำเข้ากากถั่วเหลือง

	จำนวน(โรงงาน)	ร้อยละ
จำนวนโรงงานที่ตอบ	24	100
ปริมาณความต้องการปลาป่นจะเพิ่มขึ้น	15	62.5
ปริมาณความต้องการปลาป่นไม่เพิ่มขึ้น	9	37.5

จากตารางที่ 85 เป็นการสำรวจว่า ถ้ารัฐบาลมีการเพิ่มอัตราภาษีการนำเข้ากากถั่วเหลือง จะมีผลต่อการใช้ปลาป่นในประเทศอย่างไร จากจำนวนโรงงานที่ตอบ 24 โรงงาน (100%) ที่ตอบว่าปริมาณความต้องการปลาป่นจะเพิ่มขึ้นมี 15 โรงงาน (62.5%) และที่ตอบว่าปริมาณความต้องการปลาป่นไม่เพิ่มขึ้นมี 9 โรงงาน (37.5%) ดังนั้น โรงงานส่วนใหญ่มีความเห็นว่าจากการที่รัฐบาลเพิ่มอัตราภาษีการนำเข้ากากถั่วเหลือง จะมีผลทำให้ปริมาณความต้องการปลาป่นเพิ่มมากขึ้น

ตารางที่ 86 แสดงผลของการใช้กากฉั้วเหลืองทดแทนปลาบ่น

	จำนวน (โรงงาน)	ร้อยละ
จำนวนโรงงานที่ตอบ	24	100
ให้คุณภาพดีกว่า	0	0
ให้คุณภาพใกล้เคียงกัน	4	16.7
ให้คุณภาพต่ำกว่า	20	83.3

จากตารางที่ 86 เป็นการสำรวจว่าการใช้กากฉั้วเหลืองทดแทนปลาบ่นได้ดียังไร จากจำนวนโรงงานที่ตอบ 24 โรงงาน (100%) เป็นโรงงานที่ตอบว่าจะให้คุณภาพใกล้เคียงกัน 4 โรงงาน (16.7%) ให้คุณภาพต่ำกว่า 20 โรงงาน (83.3%) ดังนั้น โรงงานส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการใช้กากฉั้วเหลืองทดแทนปลาบ่น จะทำให้คุณค่าทางอาหารลดลง

ตารางที่ 87 แสดงแนวโน้มของความต้องการกากถั่วเหลืองในการผลิตอาหารสัตว์ใน
อนาคตสำหรับแต่ละโรงงาน

	จำนวนโรงงาน	ร้อยละ
จำนวนโรงงานที่ตอบ	24	100
ปริมาณความต้องการกากถั่วเหลืองเพิ่มขึ้น	17	70.8
ปริมาณความต้องการกากถั่วเหลืองไม่เพิ่มมากขึ้น	7	29.3

จากตารางที่ 87 เป็นการสำรวจว่าปริมาณความต้องการกากถั่วเหลืองในการผลิตอาหารสัตว์ในอนาคตสำหรับแต่ละโรงงานจะเพิ่มหรือไม่ จำนวนโรงงานที่ตอบ 24 โรงงาน (ร้อยละ 100) เป็นโรงงานที่ตอบว่าปริมาณความต้องการกากถั่วเหลืองในการผลิตอาหารสัตว์จะเพิ่มขึ้นจำนวน 17 โรงงาน (ร้อยละ 70.8) และปริมาณความต้องการกากถั่วเหลืองไม่เพิ่มมากขึ้น 7 โรงงาน (ร้อยละ 29.3) จะเห็นว่าโรงงานส่วนใหญ่มีความเห็นว่าปริมาณความต้องการกากถั่วเหลืองในอนาคตจะเพิ่มมากขึ้น

ตารางที่ 88 แสดงจำนวนโรงงานที่ใช้วัตถุดิบอื่นนอกจากกากถั่วเหลืองทดแทนปลาป่นในการผลิตอาหารสัตว์

	จำนวนโรงงาน	ร้อยละ
จำนวนโรงงานที่ตอบ	24	100
ใช้วัตถุดิบอื่นทดแทนปลาป่น	11	45.8
ไม่ใช้วัตถุดิบอื่นทดแทนปลาป่น	13	54.2

จากตารางที่ 88 เป็นการสำรวจว่านอกจากการใช้กากถั่วเหลืองทดแทนปลาป่นในการผลิตอาหารสัตว์แล้ว มีการใช้วัตถุดิบอื่นอีกหรือไม่ในการทดแทน จากจำนวนโรงงานที่ตอบ 24 โรงงาน (ร้อยละ 100) เป็นโรงงานที่ตอบว่าใช้วัตถุดิบอื่นทดแทนปลาป่น 11 โรงงาน (ร้อยละ 45.8) ไม่ใช้วัตถุดิบอื่นทดแทน 13 โรงงาน (ร้อยละ 54.2) ดังนั้นโรงงานส่วนใหญ่จะไม่ใช้วัตถุดิบอื่นทดแทนปลาป่นในการผลิตอาหารสัตว์

ตารางที่ 89 แสดงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการใช้ปลาป่นในการผลิตอาหารสัตว์
(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

	จำนวน(โรงงาน)
จำนวนโรงงานที่ตอบ	24
ปริมาณการเลี้ยงสัตว์ภายในประเทศ	24
คุณภาพปลาป่นของไทย	24
ราคาปลาป่นของไทย	21
ราคากากถั่วเหลือง	18
ปริมาณปลาป่นที่มีป้อนโรงงานอย่างสม่ำเสมอ	6

จากตารางที่ 89 เป็นการสำรวจว่าความต้องการใช้ปลาป่นในการผลิตอาหารสัตว์สำหรับแต่ละโรงงานขึ้นอยู่กับปัจจัยอะไรบ้างเป็นสำคัญ จากจำนวนโรงงานที่ตอบ 24 โรงงาน เป็นโรงงานที่ตอบว่าขึ้นอยู่กับปริมาณการเลี้ยงสัตว์ภายในประเทศจำนวน 24 โรงงาน ขึ้นอยู่กับคุณภาพปลาป่นไทยจำนวน 24 โรงงาน ขึ้นอยู่กับราคาปลาป่นของไทยจำนวน 21 โรงงาน ขึ้นอยู่กับราคากากถั่วเหลืองจำนวน 18 โรงงาน และขึ้นอยู่กับปริมาณปลาป่นที่มีป้อนโรงงานอย่างสม่ำเสมอ 6 โรงงาน ดังนั้นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อความต้องการปลาป่นในการผลิตอาหารสัตว์คือ ปริมาณการเลี้ยงสัตว์ภายในประเทศ คุณภาพปลาป่นของไทย และราคากากถั่วเหลืองเป็นสำคัญ

ตารางที่ 90 แสดงปริมาณความต้องการปลาป่นในการผลิตอาหารสัตว์ในอนาคต สำหรับแต่ละโรงงาน

	จำนวนโรงงาน	ร้อยละ
จำนวนโรงงานที่ทอย	24	100
ปริมาณความต้องการปลาป่นเพิ่มขึ้น	17	70.8
ปริมาณความต้องการปลาป่นคงที่	5	20.8
ปริมาณความต้องการปลาป่นลดลง	2	8.3

จากตารางที่ 90 เป็นการสำรวจปริมาณความต้องการปลาป่นในการผลิตอาหารสัตว์ในอนาคต สำหรับแต่ละโรงงานว่าเพิ่มมากขึ้นหรือไม่อย่างไร จำนวนโรงงานที่ทอย 24 โรงงาน (ร้อยละ 100) โรงงานส่วนใหญ่มีความเห็นว่าปริมาณความต้องการปลาป่นจะเพิ่มมากขึ้นมี 17 โรงงาน (ร้อยละ 70.8) รองลงมาคือปริมาณความต้องการปลาป่นคงที่จำนวน 5 โรงงาน (ร้อยละ 20.8) และปริมาณความต้องการปลาป่นลดลงจำนวน 2 โรงงาน (ร้อยละ 8.3)

ตารางที่ 91 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณการผลิตปลาป่นและปริมาณความต้องการปลาป่นในการผลิตอาหารสัตว์ ระหว่างปี พ.ศ. 2525 - 2526

	จำนวนโรงงาน (ร้อยละ)	การผลิตเพิ่มขึ้น (ร้อยละ)	การผลิตคงที่ (ร้อยละ)	การผลิตลดลง (ร้อยละ)
จำนวนโรงงานที่ทอย	22 (100)			
ความต้องการปลาป่นเพิ่มขึ้น		11 (50)	-	-
ความต้องการปลาป่นคงที่		2 (9.1)	7 (31.8)	-
ความต้องการปลาป่นคงที่		-	-	2 (9.1)

จากตารางที่ 91 เป็นการสำรวจว่าเมื่อปริมาณการผลิตอาหารสัตว์เพิ่มขึ้น คงที่ หรือลดลงสำหรับแต่ละโรงงาน จะทำให้ปริมาณความต้องการปลาป่นเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้าง จากจำนวนโรงงานที่ทอย 22 โรงงาน (ร้อยละ 100) เป็นโรงงานที่ทอยว่าปริมาณการผลิตอาหารสัตว์จะเพิ่มขึ้นและความต้องการปลาป่นเพิ่มขึ้น 11 โรงงาน (ร้อยละ 50) ที่ทอยว่าปริมาณการผลิตอาหารสัตว์เพิ่มขึ้นแต่ความต้องการปลาป่นคงที่มี 2 โรงงาน (ร้อยละ 9.1) ที่ทอยว่าปริมาณการผลิตอาหารสัตว์คงที่และความต้องการปลาป่นคงที่มี 7 โรงงาน (ร้อยละ 31.8) และที่ทอยว่าปริมาณการผลิตอาหารสัตว์ลดลงและความต้องการปลาป่นลดลงมี 2 โรงงาน (ร้อยละ 9.1) ดังนั้นโรงงานส่วนใหญ่จะมีปริมาณการผลิตอาหารสัตว์สัมพันธ์ในทางเดียวกันกับปริมาณความต้องการปลาป่น

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับโรงงานผลิตปลาป่น

1. โรงงานปลาป่นส่วนใหญ่มีไค้เป็นเจ้าของเรือประมง ประมาณร้อยละ 40 เป็นเจ้าของเรือประมง แต่จากการสำรวจพบว่าแม้ว่าจะเป็นเจ้าของเรือก็ตาม แต่ก็ต้องซื้อวัตถุดิบจากเรือประมงอื่น ๆ ควบ

2. แหล่งรับซื้อสินค้าของโรงงานปลาป่น ส่วนใหญ่จะจำหน่ายให้แก่โรงงานผลิตอาหารสัตว์ คือประมาณร้อยละ 80 ที่เหลือจากนี้ก็จะจำหน่ายให้แก่ผู้เลี้ยงสัตว์ภายในประเทศ พืชส่งออก ส่งออกเองและพ่อค้าในท้องถิ่น ปลาป่นที่จำหน่ายให้แก่โรงงานผลิตอาหารสัตว์ จะจำหน่ายให้ในปริมาณร้อยละ 81 - 100 ของปลาป่นที่ผลิตไค้ของแต่ละโรงงาน สำหรับโรงงานปลาป่นที่จำหน่ายให้แก่ผู้เลี้ยงสัตว์และพ่อค้าในท้องถิ่นมักจะเป็นโรงงานขนาดเล็ก ส่วนโรงงานที่มีการส่งออกเองส่วนใหญ่จะอยู่ทางภาคใต้ของไทย

3. ปัญหาการส่งออกปลาป่นที่สำคัญ คือคุณภาพไม่ไค้มาตรฐาน เมื่อเปรียบเทียบกับต่างประเทศ ทำให้ประเทศไทยผู้ซื้อสามารถเลือกซื้อที่มีคุณภาพดีกว่าไค้ และในบางครั้งราคาสูงกว่าไค้ แต่ไทยก็ยังไค้เปรียบกานการขนส่งและระยะเวลาในการส่งมอบ

4. ปัญหาของโรงงานปลาป่นในประเทศมีมากมายหลายกาน แต่จากการสำรวจสามารถเรียงลำดับความสำคัญของปัญหาต่าง ๆ ไค้ดังนี้คือ

4.1 ปัญหาวัตถุดิบซากแกล่น ไม่ไค้คุณภาพ และมีราคาแพง

4.2 ปัญหาราคาปลาป่น เนื่องจากส่วนใหญ่มีความเห็นว่าตลาดเป็นของผู้ซื้อ ผู้ซื้อจึงมักกดราคา ไค้ที่ทางโรงงานไม่มีอำนาจต่อรอง และราคาปลาป่นต่ำเกินไปเมื่อเปรียบเทียบกับต้นทุน

4.3 ปัญหาการลดต้นทุนการผลิต เนื่องจากในบางครั้งวัตถุดิบซากแกล่น ไม่สามารถผลิตเต็มกำลังไค้ทำให้ต้นทุนสูง และบางครั้งราคาวัตถุดิบสูงแต่ราคาปลาป่นมิไค้สูงตาม

4.4 ปัญหาการเงินทุน โรงงานส่วนใหญ่จะไม่ค่อยมีปัญหาเรื่องเงินทุน แต่สำหรับโรงงานที่มีปัญหากันในเรื่องต้นทุนสูงต้องไค้เงินทุนมาก เงินทุนหมุนเวียนไม่คล่องตัว ต้องไปกู้ยืมจากแหล่งอื่น บางโรงงานไม่สามารถกู้ยืมไค้เนื่องจากขาดหลักทรัพย์สินค้ำประกัน

4.5 ปัญหาเนื่องจากมีสินค้าที่โชกแทนปลาปน จะมีผลกระทบบ้างทำให้ราคาปลาปนลดลงเพียงเล็กน้อยเท่านั้น และอาจจะมีผลทำให้ความต้องการปลาปนลดลงบ้าง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับราคาและคุณภาพของปลาปนด้วย

4.6 ปัญหาคนแรงงาน โรงงานส่วนใหญ่จะไม่ค่อยมีปัญหาคนงานที่มีปัญหาในเรื่องที่คนงานมีความรู้รอบ ขาดแคลนคนงานที่มีความชำนาญ ทำให้ไม่มีความรับผิดชอบในงานเท่าที่ควร

5. จากการที่รัฐบาลมีการเพิ่มอัตราภาษีการนำเข้ากากฉั้วเหลือง จะมีผลทำให้ความต้องการปลาปนเพิ่มขึ้นเล็กน้อย เนื่องจากผู้ผลิตอาหารสัตว์อาจหันไปใช้ปลาปนแทนกากฉั้วเหลืองก็ได้ แต่อาจจะมีผลต่อราคาปลาปน เนื่องจากราคาปลาปนถูกกำหนดโดยผู้ซื้อ

6. โรงงานปลาปนส่วนใหญ่มีความเห็นว่านโยบายรัฐบาลเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมปลาปน คือ รัฐบาลไม่มีการประกันราคาปลาปน สำหรับการส่งออกก็ไม่ช่วยหาตลาดต่างประเทศให้ นอกจากนี้นโยบายต่าง ๆ ก็มีเปลี่ยนแปลงบ่อย ๆ ทำให้เกิดปัญหาแก่โรงงานปลาปน

7. จากการสำรวจพบว่าโรงงานปลาปนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าปริมาณความต้องการปลาปนในประเทศจะเพิ่มขึ้นในอนาคต และปัจจัยที่ทำให้ความต้องการปลาปนเปลี่ยนแปลงคือปริมาณการเลี้ยงสัตว์ภายในประเทศ นอกจากนี้ส่วนใหญ่ยังเห็นว่าโรงงานปลาปนในประเทศถึงจุดอิ่มตัวแล้ว

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับโรงงานผลิตอาหารสัตว์

1. โรงงานผลิตอาหารสัตว์ส่วนใหญ่จะซื้อปลาปนจากภายในประเทศ โดยสั่งซื้อโดยตรงจากโรงงานและซื้อโดยผ่านพ่อค้าคนกลาง มีเพียงน้อยรายที่ซื้อปลาปนจากทั้งภายในและต่างประเทศ สาเหตุที่สั่งซื้อปลาปนจากต่างประเทศเนื่องจากราคาถูกกว่า และโรงงานผลิตอาหารสัตว์ส่วนใหญ่ก็ส่งออกปลาปนไปต่างประเทศ นอกจากโรงงานใหญ่เพียงบางรายเท่านั้น

2. ปัญหาที่พบบ่อย ๆ สำหรับปลาป่นที่สั่งซื้อจากภายในประเทศ คือ คุณภาพไม่ได้มาตรฐาน และมีสิ่งอื่นปลอมปนมาก และในบางโอกาสราคาก็สูงเกินไป เมื่อเปรียบเทียบกับต่างประเทศ

3. เมื่อมีการชากแกลนปลาป่นแล้ว โรงงานส่วนใหญ่จะใช้กากฉั้วเหลืองในการทดแทน เนื่องจากคุณภาพใกล้เคียงกัน แต่เนื่องจากปลาป่นของไทยมีเพียงพอใช้ภายในประเทศ จึงมีคอกชากแกลน นอกจากนี้ทางโรงงานผลิตอาหารสัตว์อาจจะใช้กากฉั้วเหลืองทดแทนปลาป่นได้ในกรณีที่ราคาปลาป่นสูงเกินไปด้วย ทั้งนี้ก็เพื่อลดต้นทุนในการผลิตอาหารสัตว์นั่นเอง เกณฑ์การใช้กากฉั้วเหลืองทดแทนปลาป่นคือต้องให้ต้นทุนรวมต่ำสุด โดยการคำนวณสูตรอาหารสัตว์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ นอกจากการใช้กากฉั้วเหลืองทดแทนปลาป่นแล้ว มีการใช้วัตถุดิบอื่นบ้างในการทดแทนแต่ไม่เป็นที่นิยมกันมากนัก

4. เมื่อมีการเพิ่มภาษีการนำเข้ากากฉั้วเหลือง จะมีผลทำให้ความต้องการปลาป่นเพิ่มขึ้นแต่ปริมาณเล็กน้อย เนื่องจากในบางครั้งแม้มีการเพิ่มอัตราภาษีการนำเข้ากากฉั้วเหลือง แต่รวมแล้วราคาก็ถูกกว่าปลาป่นในประเทศ จึงไม่แน่เสมอไปว่าความต้องการปลาป่นจะเพิ่มขึ้น

5. โรงงานผลิตอาหารสัตว์ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า เมื่อใช้กากฉั้วเหลืองทดแทนปลาป่นในการผลิตอาหารสัตว์จะให้คุณภาพที่ต่ำกว่า

6. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการใช้ปลาป่นในการผลิตอาหารสัตว์ ขึ้นอยู่กับปริมาณการเลี้ยงสัตว์ภายในประเทศ คุณภาพปลาป่นของไทย ราคาปลาป่น และราคากากฉั้วเหลืองเป็นสำคัญ

7. แนวโน้มความต้องการฉั้วเหลืองและปลาป่นจะเพิ่มขึ้นในอนาคต ถ้าปริมาณการเลี้ยงสัตว์เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ก็ขึ้นอยู่กับปริมาณการผลิตอาหารสัตว์ของแต่ละโรงงานด้วย และจากการสำรวจพบว่าถ้าโรงงานเพิ่มปริมาณการผลิตแล้ว ปริมาณความต้องการปลาป่นจะเพิ่มขึ้น และในปัจจุบันนี้เนื่องจากรัฐบาลส่งเสริมให้มีการส่งออกอาหารประเภทเนื้อสัตว์ โดยเฉพาะเนื้อไก่อย่างเสรี จึงคาดว่าปริมาณการเลี้ยงสัตว์คงจะเพิ่มมากขึ้น

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามของโรงงานปลาป่นและโรงงานผลิตอาหารสัตว์ ทำให้ทราบว่าวัตถุดิบทุกชนิดที่ใช้ผลิตอาหารสัตว์ ซึ่งมีโปรตีนเป็นส่วนประกอบสามารถใช้ทดแทนปลาป่นได้ แต่ที่นิยมกันมากที่สุดคือ กากฉั้วเหลือง เนื่องจากมีระดับโปรตีนที่ใกล้เคียงกัน

และจะมีการใช้กากถั่วเหลืองทดแทนปลาป่นก็ต่อเมื่อเกิดการขาดแคลนปลาป่นในบางช่วงเท่านั้น แต่เนื่องจากผลผลิตปลาป่นภายในประเทศมีเพียงพอใช้ภายในประเทศ โอกาสที่จะเกิดการขาดแคลนปลาป่นจึงมีน้อย เพราะฉะนั้นการจะใช้กากถั่วเหลืองทดแทนปลาป่นจึงมีได้เกิดขึ้นเสมอไป นอกจากนี้อาจจะมีการทดแทนปลาป่นเมื่อราคาปลาป่นสูงเกินไป คุณภาพปลาป่นต่ำเกินไป หรือเพื่อลดต้นทุนในการผลิตอาหารสัตว์ แต่อย่างไรก็ตามถึงแม้จะมีการใช้สินค้าทดแทนปลาป่น แต่ก็ไม่สามารถใช้ทดแทนกันทั้งหมด การทดแทนของค่าหนึ่งถึงปริมาณโปรตีน กรดอะมิโน และราคาต้นทุนของเนื้อสัตว์เป็นส่วนประกอบด้วย กล่าวคือในกรณีปกติจะใช้ปลาป่นในส่วนผสมประมาณร้อยละ 10 ในการผลิตอาหารสัตว์ แต่เมื่อเกิดการขาดของลดปริมาณปลาป่นลง ก็จะใช้ปลาป่นอย่างน้อยที่สุดประมาณร้อยละ 8 นั้นแสดงให้เห็นว่าปริมาณการใช้ปลาป่นอยู่ในเกณฑ์ใกล้เคียงกัน ไม่ว่าจะมีการใช้สินค้าทดแทนปลาป่นหรือไม่ก็ตาม

และจากข้อมูลต่าง ๆ ที่รวบรวมได้ พบว่าปริมาณความต้องการปลาป่นทั้งในและต่างประเทศ ขึ้นอยู่กับปริมาณการผลิตเนื้อสัตว์ ความต้องการบริโภคอาหารประเภทเนื้อสัตว์ของประชาชน และราคาปลาป่นเป็นสำคัญ และพบว่าในเกือบทุกประเทศจะมีความต้องการบริโภคเนื้อสัตว์เพิ่มขึ้น ทำให้มีการเลี้ยงสัตว์เพิ่มขึ้น และปริมาณความต้องการปลาป่นก็ย่อมเพิ่มขึ้นตาม แต่ปริมาณการผลิตปลาป่นในหลายโลกค่อนข้างจะคงที่ คือประมาณ 4.2 - 4.9 ล้านตัน ระหว่างปี ค.ศ. 1980 - 1990 เนื่องจากวัตถุดิบมีจำกัดทำให้ต้องมีการใช้สินค้าทดแทนปลาป่นมากยิ่งขึ้น ก็คือกากถั่วเหลืองซึ่งมีปริมาณมากเกินความต้องการก็เพื่อจะทดแทนการขาดแคลนปลาป่นนั่นเอง สิ่งสำคัญที่ทำให้ปลาป่นเป็นที่ต้องการในหลายโลก คือ เนื่องจากมีสารซึ่งเป็นตัวช่วยเร่งการเจริญเติบโต ซึ่งในสารชนิดอื่นไม่มี และนอกจากนี้ยังมีกรดอะมิโนและวิตามินมีอย่างครบถ้วน

ในทวีปเอเชียซึ่งเป็นตลาดปลาป่นที่สำคัญของไทย มีอัตราการขยายตัวของเนื้อสัตว์ประมาณร้อยละ 3.5 ต่อปี และการผลิตอาหารสัตว์เพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยร้อยละ 4 ต่อปี ทำให้ความต้องการปลาป่นเพิ่มมากขึ้นด้วย ถึงแม้ว่าราคาปลาป่นที่สูงขึ้นจะเป็นอุปสรรคในความต้องการปลาป่นบางในบางประเทศ แต่คาดว่าปริมาณความต้องการปลาป่นก็จะไม่ลดลงแต่จะอยู่ในระดับคงที่

สำหรับตลาดปลาในประเทศไทย คาดว่ามีความต้องการเพิ่มขึ้น เนื่องจากปริมาณการเลี้ยงสัตว์ที่เพิ่ม และในปัจจุบันนี้รัฐบาลสนับสนุนให้มีการส่งออกอาหารประเภทเนื้อสัตว์ไปต่างประเทศอย่างเสรี ทำให้ความนิยมในการเลี้ยงสัตว์เพิ่มมากขึ้น จากการสำรวจพบว่าเมื่อปริมาณการผลิตอาหารสัตว์เพิ่มขึ้น ปริมาณความต้องการปลาน้ำจืดก็เพิ่มขึ้นด้วย ถึงแม้ว่าจะมีสินค้าที่ไร้ออกแทนปลาน้ำจืดก็ตาม ก็ต่อเมื่อเกิดการขาดแคลนปลาน้ำจืดเป็นสำคัญ และโอกาสที่จะเกิดการขาดแคลนในประเทศมีน้อย นั้นแสดงว่าปริมาณความต้องการปลาน้ำจืดในอนาคตเพิ่มขึ้น ถึงแม้จะมีสินค้าที่ไร้ออกแทนปลาน้ำจืดก็ตาม

จากที่กล่าวมาแล้วทั้งหมดสรุปได้ว่า "ถึงแม้จะมีสินค้าที่ไร้ออกแทนปลาน้ำจืด แต่ปริมาณความต้องการปลาน้ำจืดก็เพิ่มมากขึ้น" ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน